

A. Να μεταφράσετε στο τετράδιό σας το παρακάτω κείμενο:

Postquam XIV annos in Italia complevit, Carthaginienses eum in Africam revocaverunt. Ibi Hannibal bellum cum Romanis componere frustra cupivit. Denique cum P. Scipione apud Zamam dimicavit, sed Romani victoriam reportaverunt.

.....

Marco Tullio Cicerone et Gaio Antonio consulibus, Lucius Sergius Catilina, nobilissimi generis vir sed ingenii pravissimi, contra rem publicam coniuravit. Eum clari quidam sed improbi viri consecuti erant. Catilina a Cicerone ex urbe expulsus est. Socii eius deprehensi sunt et in carcere strangulati sunt. Ab Antonio, altero consule, Catilina ipse cum exercitu suo, proelio victus, interfectus est. Gaius Sallustius tradit multos etiam milites Romanos in eadem cruentissima pugna occisos esse, multos autem graviter vulneratos esse.

Σημείωση : Ως υποκείμενο στο ρήμα **complevit** εννοείται η λέξη **Hannibal**.

Μονάδες 40

B. Παρατηρήσεις

1.α. nobilissimi generis, improbi viri, exercitu suo, milites Romanos, cruentissima pugna:

Να γράψετε τις παραπάνω συνεκφορές στην ίδια πτώση του άλλου αριθμού.

Μονάδες 5

- 1.β.** Να γράψετε τον τύπο που ζητείται για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις:
- pravissimi:** την ίδια πτώση του ίδιου αριθμού του θετικού βαθμού στο θηλυκό γένος
- clari:** τη γενική του πληθυντικού αριθμού του υπερθετικού βαθμού στο ίδιο γένος
- quidam:** τη γενική του ενικού αριθμού στο ίδιο γένος
- ipse:** την αιτιατική του ενικού αριθμού στο ίδιο γένος
- eadem:** τη γενική του πληθυντικού αριθμού στο ουδέτερο γένος.

Μονάδες 5

- 1.γ.** Να γράψετε τις πτώσεις που ζητούνται για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις:

urbe: τη γενική του ενικού και του πληθυντικού αριθμού

carcere: την ονομαστική του ενικού και του πληθυντικού αριθμού
proelio: την αιτιατική του πληθυντικού αριθμού.

Μονάδες 2,5

- 2.α.** Να μεταφέρετε στο τετράδιό σας τον παρακάτω πίνακα και να συμπληρώσετε τα κενά του με τα στοιχεία που ζητούνται για κάθε ρήμα.

	Πρόσωπο	Αριθμός	Χρόνος
dimicavit			
consecuti erant			
tradit			

Μονάδες 4,5

- 2.β.** Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθένα από τους παρακάτω ρηματικούς τύπους:

complevit: το γ' πληθυντικό πρόσωπο της οριστικής του μέλλοντα και το απαρέμφατο του ενεστώτα στη φωνή που βρίσκεται

componere: το β' ενικό πρόσωπο της οριστικής του παρακειμένου και την ονομαστική του ενικού αριθμού της μετοχής του ενεστώτα στο αρσενικό γένος, στη φωνή που βρίσκεται

cupivit: το ίδιο πρόσωπο στην οριστική του ενεστώτα και στην οριστική του μέλλοντα στη φωνή που βρίσκεται

expulsus est: το απαρέμφατο του ενεστώτα και το πρώτο πληθυντικό πρόσωπο της οριστικής του παρατατικού στη φωνή που βρίσκεται.

Μονάδες 8

- 3.** Να μεταφέρετε στο τετράδιό σας τις λέξεις της **Στήλης Α** και δίπλα στην καθεμιά το συντακτικό χαρακτηρισμό που της αντιστοιχεί από τη **Στήλη Β** με βάση το κείμενο. Τρία στοιχεία της **Στήλης Β** περισσεύουν.

Στήλη Α	Στήλη Β
generis	γενική κτητική
eius	ειδικό απαρέμφατο
consule	παραθεση
graviter	γενική της ιδιότητας

vulneratos esse	επεξήγηση
	επιρρηματικός προσδιορισμός του τρόπου
	τελικό απαρέμφατο
	επιρρηματικός προσδιορισμός του χρόνου

Μονάδες 12,5

4.α. Carthaginienses eum in Africam revocaverunt:

Να μετατραπεί η ενεργητική σύνταξη σε παθητική.

Μονάδες 6

4.β. componere, occisos esse: Να γράψετε το υποκείμενο καθενός από τα παραπάνω απαρέμφατα (μον. 2) και να δικαιολογήσετε την πτώση του (μον. 2).

Μονάδες 4

4.γ. Eum clari quidam viri consecuti erant:

Να χαρακτηρίσετε συντακτικώς τους όρους της παραπάνω πρότασης.

Μονάδες 2,5

5.α. Σε ποιες περιόδους χωρίζεται, με βάση ιστορικά κριτήρια, η ρωμαϊκή λογοτεχνία;

Μονάδες 5

5.β. Ποια παλαιότερη διαίρεση των εποχών της ρωμαϊκής λογοτεχνίας δε γίνεται αποδεκτή σήμερα και γιατί;

Μονάδες 5

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

A. Μετάφραση:

Αφού ο Αννίβας συμπλήρωσε 14 χρόνια στην Ιταλία, οι Καρχηδόνιοι τον ανακάλεσαν στην Αφρική. Εκεί ο Αννίβας μάταια επιθυμούσε να τελειώσει με συνθήκη τον πόλεμο με τους Ρωμαίους. Τέλος, αγωνίστηκε κατά του Πόπλιου Σκιπίωνα κοντά στη Ζάμα, αλλά οι Ρωμαίοι κέρδισαν τη νίκη.

.....

Όταν ήταν ύπατοι ο Μάρκος Τύλλιος Κικέρωνας και ο Γάϊος Αντώνιος, ο Λεύκιος Σέργιος Κατιλίνας, άνδρας από πολύ αριστοκρατικό γένος αλλά με χαρακτήρα πολύ διεστραμμένο, συνωμότησε εναντίον της πολιτείας. Τον είχαν

ακολουθήσει μερικοί επιφανείς αλλά φαύλοι άνδρες. Ο Κατιλίνας διώχτηκε από την πόλη από τον Κικέρωνα. (Ο Κικέρωνας έδιωξε τον Κατιλίνα από την πόλη). Οι σύντροφοί του συνελήφθησαν και στραγγαλίστηκαν στη φυλακή. Ο ίδιος ο Κατιλίνας με το στρατό του, αφού νικήθηκε στη μάχη, σκοτώθηκε από τον Αντώνιο τον άλλο ύπατο. Ο Γάιος Σαλλούστιος αναφέρει ότι στην ίδια αιματηρότατη μάχη σκοτώθηκαν ακόμη πολλοί Ρωμαίοι στρατιώτες, πολλοί πάλι τραυματίστηκαν βαριά.

B. Παρατηρήσεις:

1 α.

nobilissimi generis →

nobilissimorum generum

improbi viri →

improbus vir

exercitu suo →

exercitibus suis

milites Romanos →

militem Romanum

cruentissima pugna →

cruentissimis pugnis

1 β.

pravissimi →

pravae

clari →

clarissimorum

quidam →

cuiusdam

ipse →

ipsum

eadem →

eorundem

1 γ.

urbe →

urbis – urbium

carcere →

carcer – carceres

proelio →

proelia

2 α.

dimicavit: γ' πρόσωπο ενικού αριθμού, χρόνου παρακείμενου.

consecuti erant: γ' πρόσωπο πληθυντικού αριθμού, χρόνου υπερσυντέλικου.

tradit: γ' πρόσωπο ενικού αριθμού χρόνου ενεστώτα.

2β.

complevit:

Μέλλοντας: complebunt

Ενεστώτας: complere

componere:

Παρακείμενος: composuisti

Ενεστώτας: componens

cupivit:

Ενεστώτας: cupit

Μέλλοντας: cupiet

Expulsus est:

Ενεστώτας: expelli

Παρατατικός: expellebamur

3.

generis →

γενική ιδιότητας

eius →

γενική κτητική

consule →

παραθέση

graviter →

επιρρηματικός προσδιορισμός τρόπου

vulneratos esse →

ειδικό απαρέμφατο

4 α.

Is a Carthaginiensibus in Africam revocatus est.

4 β.

componere: Τελικό απαρέμφατο, υποκείμενο Hannibal σε πτώση ονομαστική – ταυτοπροσωπία γιατί το Hannibal είναι υποκείμενο και στο ρήμα curavit.

Occisos esse: Ειδικό απαρέμφατο, υποκείμενο milites σε πτώση αιτιατική – ετεροπροσωπία ειδικού απαρεμφάτου.

4 γ.

consecuti erant →

virī →

clari →

quidam →

eum →

Ρήμα της πρότασης

υποκείμενο

επιθετικός προσδιορισμός στο virī

επιθετικός προσδιορισμός στο clari virī

αντικείμενο στο consecuti erant

5 α.

Με βάση τα ιστορικά κριτήρια, η ρωμαϊκή λογοτεχνία χωρίζεται σε:

A) **Δημοκρατική** (ως το 31 π.Χ. τη Ναυμαχία του Ακτίου).

B) **Αυγούστεια** (ως το 14 μ.Χ.)

Γ) **Αυτοκρατορική** (πρώιμη, μέση, ύστερη).

Σε κάθε περίπτωση το τέλος της αρχαίας ρωμαϊκής λογοτεχνίας τοποθετείται στον 6^ο αι. μ.Χ., οπότε αρχίζει ο λατινικός Μεσαίωνας.

5 β.

Στην οριοθέτηση των εποχών και περιόδων της Ρωμαϊκής λογοτεχνίας επικρατούσε παλαιότερα μια «αριστοκρατική» αξιολόγηση: δηλαδή η λογοτεχνία διαιρούνταν σε «χρυσό αιώνα», «αργυρό αιώνα» κ.ο.κ. Η αντίληψη αυτή θεωρείται αντιεπιστημονική, γιατί σε κάθε εποχή εμφανίζονται ταυτόχρονα μεγάλα ταλέντα και ήσσονες λογοτέχνες.